

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 191/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovvej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CbZm 18/2019 v období po právoplatnosti nálezú Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 289/2020-43 z 27. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CbZm 18/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“) v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. II. ÚS 289/2020-43 z 27. augusta 2020 (ďalej len „skorší nález“). Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhuje, aby mu priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 500 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného pred okresným súdom, a to na strane žalovaného vo štvrtom rade, v ktorom bola žalobcom podaná

žaloba okresnému súdu 6. augusta 2013. Ústavný súd o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodol skorším nálezom (právoplatným 21. septembra 2020, pozn.), ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov a rovnako zaviazal okresný súd zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ pomerne rozsiahlo popisuje, v čom spočíva naplnenie predpokladov prípustnosti ústavnej sťažnosti a v čom vidí splnenie predpokladov na vyslovenie porušenia práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). V podstatnej časti svojej ústavnej sťažnosti tvrdí, že napadnuté konanie je poznačené zbytočnými prieťahmi, pretrvávajúcou nečinnosťou okresného súdu, jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou (čo však bližšie nešpecifikuje, pozn.), čím tento podľa sťažovateľa plne nesie zodpovednosť za celkovú dĺžku napadnutého konania, ktorá predstavuje ku dňu podania ústavnej sťažnosti 8 rokov a 4 mesiace. Zo strany konajúceho súdu ide o maximálne laxný prístup k veci, v ktorej už mal dávno meritórne rozhodnúť. Namieta najmä nesústredenosť, nehospodárnosť a nekoordinovanosť spojenú s neefektívnym prístupom okresného súdu k prejednaniu veci sťažovateľa (bez bližšieho vysvetlenia, pozn.).

4. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že od vydania skoršieho nálezu ústavného súdu uplynulo časové obdobie 15 mesiacov a jeho vec nie je dosiaľ právoplatne skončená. Za uvedenú dobu nedošlo zo strany okresného súdu k žiadnym úkonom, ktoré by prispeli k rozhodnutiu vo veci samej. Prioritne dochádza iba k odročeniu pojednávaní, prípadne k ich zrušeniu z dôvodu zmeny zákonného sudcu.

5. Predmet napadnutého konania sťažovateľ hodnotí ako nevyznačujúci sa skutkovou či právnou zložitnosťou a dôvodí, že nijako sám k spomaleniu postupu v ňom neprispel. Zastáva názor, že v ústavnej sťažnosti bez akýchkoľvek pochybností jednoznačne preukázal, že predmetné konanie nebolo vedené v záujme rýchleho rozhodnutia veci, ale je vedené v rozpore s ústavnými kritériami, ktorých by sa mal konajúci súd držať na každom stupni, aby naplnil povinnosť prejednanie veci v primeranej lehote a bez zbytočných prieťahov. Vo vzťahu k významu sporu pre osobu sťažovateľ uvádza, že konečné vyriešenie sporu je pre neho mimoriadne významné z ekonomického hľadiska.

6. Sťažovateľ žiada ústavný súd aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia za nehmotnú ujmu v podobe intenzívneho zásahu do jeho základných ľudských práv a za stratu dôvery v naplnenie pojmu materiálny právny štát, za ktorú nesie zodpovednosť okresný súd. Pri odôvodnení výšky finančného zadosťučinenia opiera svoj výpočet o rozhodnutia ESLP, avšak primárne vychádza najmä zo stanoviska občianskoprávneho a obchodného kolégia

Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011. Pri výpočte finančného zadostučinenia zohľadnil infláciu s odôvodnením, že stanovisko bolo prijaté pred približne deviatimi rokmi.

7. Sťažovateľ v označenom postupe okresného súdu vidí porušenie svojich označených práv a navrhuje ústavnému súdu, aby si opakovane vyžiadal spisový materiál týkajúci sa napadnutého konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Aj keď sťažovateľ argumentuje celkovou dĺžkou súdneho sporu, formuláciou petitu vymedzil prieskum ústavného súdu na obdobie po právoplatnosti skoršieho nálezu, teda v období od 21. septembra 2020 do podania ústavnej sťažnosti.

9. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti považoval v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) za vhodné požiadať okresný súd o vyjadrenie k jej obsahu a zapožičanie súdneho spisu.

Okresný súd vo svojom vyjadrení č. k. Spr 3030/2022 z 23. marca 2022 uviedol, že súdny spis nebol ústavnému súdu zapožičaný z dôvodu, že vo veci sa aktívne koná. Od doručenia skoršieho nálezu boli vo veci vykonávané jednotlivé úkony priebežne s odstupom niekoľkých mesiacov. V prípade termínov pojednávania, ktoré sa neuskutočnili z objektívnych dôvodov, tieto boli odročené podľa kalendára konajúcej sudkyne. Dňa 7. októbra 2021 bola vec pridelená novovymenovanému sudcovi. Ten z dôvodu počtu prerozdelených vecí, ktorých prebratie vyžadovalo istý nevyhnutný čas, odročil termín pojednávania z 18. novembra 2021 na 3. február 2022. Vo veci boli vykonané pojednávania 3. februára 2022 a 21. marca 2022. Ďalší termín pojednávania na účely doplnenia dokazovania výsluchom navrhnutých svedkov bol nariadený na 2. máj 2022. K vyjadreniu priložil okresný súd aj chronologický prehľad procesných úkonov.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Ústavný súd predmetnú vec posudzoval so zreteľom na už existujúci skorší nález v rovnakej záležitosti sťažovateľa.

12. Predmetom konania v uvedenej veci je zaplatenie zmenkovej pohľadávky spolu s nárokom na vydanie zmenkového platobného rozkazu. Ústavný súd už v skoršom náleze konštatoval, že ide o vec, ktorá vykazuje určité znaky zložitosti v súvislosti s posudzovaním platnosti zmenky, a prítomnosťou cudzieho prvku, ktorá sa týka žalovaného v 3. rade. Napadnuté konanie je procesne komplikované z dôvodu iných nerozhodnutých súdnych konaní vo veci sťažovateľa, ktoré na seba skutkovo a právne nadväzujú, vyššieho počtu strán sporu, prekladu listín do cudzieho jazyka a rozsiahlejšieho znaleckého dokazovania. Ústavný súd podotýka, že predmet sporu (peňažné plnenie z obchodného styku) nie je časovo zvlášť prioritizovaný, aj keď je nepochybné, že výsledok sporu je pre sťažovateľa, ktorý v konaní pred okresným súdom vystupuje ako žalovaný, významný. Sťažovateľ svojím správaním neprispel k predĺženiu konania významnejšou mierou.

13. Z chronológie úkonov vyplýva, že vo veci v období po vydaní skoršieho nálezu nariadil okresný súd 16. septembra 2020 pojednávanie na 11. február 2021. Toto pojednávanie bolo na základe všeobecne známej nepriaznivej pandemickej situácie zrušené. Dňa 9. marca 2021 okresný súd uznesením uložil sťažovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy dokazovania a súčasne nariadil pojednávanie na 13. máj 2021. Toto pojednávanie bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Nový termín pojednávania bol určený na 18. november 2021. Z dôvodu zmeny zákonného sudcu (7. októbra 2021) bol tento termín zrušený a ďalší termín nariadený na 3. február 2022. Okresným súdom boli vykonané pojednávania 3. februára 2022 a následne aj 21. marca 2022. Z dôvodu doplnenia dokazovania výsluchom svedkov bolo pojednávanie odročené na ďalší termín 2. mája 2022. Uznesením z 23. marca 2022 okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy dokazovania.

14. Z vyjadrenia okresného súdu, ako aj priloženej chronológie úkonov vyplýva, že vo veci sťažovateľa nebolo právoplatné rozhodnuté a konanie je opäť v štádiu dokazovania. Vychádzajúc z uvedeného, s prihliadnutím na námietky sťažovateľa o porušení ním označených práv ústavný súd konštatuje, že okresný súd v doterajšom priebehu napadnutého konania po náleze ústavného súdu postupoval v zásade plynulo a bez výrazných období dlhodobej nečinnosti. Posudzované obdobie sa nepochybné predĺžilo aj v dôsledku prijatých právnych opatrení súvisiacich s mimoriadnou pandemickou situáciou na území Slovenskej republiky, čo ústavný súd zohľadnil pri vyhodnocovaní opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa. Ústavný súd zároveň nespochybňuje, že okresný súd mohol v priebehu napadnutého konania postupovať aj efektívnejšie.

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania pred okresným súdom po právoplatnosti skoršieho nálezu vzhľadom na už uvedené okolnosti nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv sťažovateľa, preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že v totožnej veci sťažovateľa už uviedol, že zmyslom ústavnoprávnej ochrany v obdobných prípadoch, v ktorých už bolo deklarované porušenie referenčných noriem vo vzťahu k včasnosti ochrany jednotlivca a bol nariadený príkaz konať, v zásade nie je produkovať ďalšie nálezy („nález na nález“). Nové konanie pred ústavným súdom podľa referenčných noriem musí zohľadňovať už poskytnutú ochranu skorším nálezom a koncentrovať posúdenie intenzity zásahu do práv sťažovateľa na obdobie po takomto náleze (III. ÚS 54/2022).

17. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu v ďalšom priebehu konania sa sťažovateľ môže obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu